

201 kazenske postave in zaradi nezvestobe po §. 183 k. p.

Po prebrani tožbi je predsednik zatoženca prašal ali se pripozna krivega. Brandstetter pa mu odgovori, da ne. Sploh Brandstetter se čudno obnaša; vedno pravi, da je resnično ponaredil gori navedene menjice in tako ljudi ogoljufal za kakih 300.000 goldinarjev, a da je vendarle nekriv. Hotel je, pravi, premoženje svojih otrok — pomnožiti! Lepo pomnoževanje to, ki spravi človeka na tožno klop kot hudodelnika!

(Konec prih.)

Cerkvene zadeve.

V semenišče Mariborsko je sprejetih sledečih 11 gospodov v prvo leto bogoslovja: gg. Marko Črnko iz št. Petra pri Mariboru; Ivan Cvetko iz št. Urbana pri Ptuj; — Jože Dekort iz št. Petra pod sv. gorami; — Ivan Držanič iz Artič; — Fr. Irgl iz št. Urbana pri Ptuj; — Iv. Koci-per iz Velikenedelje; Fr. Purgaj iz sv. Lenarta v slov. gor.; — Ign. Rom iz Celja; — Vincenc Sevsak iz Šmiklavža pri Ljutomeru; — Mart. Travnar iz Brašlove in Andr. Zdolšek iz Ponkve. Roženkrančko nedeljo začnejo se duhovne vaje.

† Vincencija Stepišnik, usmiljena sestra, ki je več let Jezusu stregla v osebah brezštevilnih bolenikov v Mariborski bolnišnici, je 22. sept. umrla, še le 28 let stara. Ta angelj usmiljenja se je rodil v Vojniku pri Celju, je v Mariboru daroval mladost in življenje v službi revnih bolenikov in prebiva sedaj — kakor radi upamo — v nebesih.

Hiša katoliških družeb na Dunaju je sedaj postavljena in je bila 19. t. m. od samega kneza in nadškofa dr. Kučker-ja blagoslovljena. Poslopje bo služilo kot zbirališče vsem dunajskim pa tudi avstrijskim Katoličanom in je tej prevažni svrhi primerno krasno zidano. Stoji na izvrstnem mestu blizu državne zbornice, novega vseučilišča, nove mestne hiše in prekrasne „votivne“ cerkve. Skoro vsi katoliški baroni, grofi, knezi in vojvode avstrijski so med blagodušnimi utemeljitelji, n. pr. tudi knez Alois Lichtenstein, baron Reyer in naši grofi Brandisi.

O zdravju sv. Očeta piše sloveč zdravnik, ki vse razmere in stanje sv. Očeta dobro pozna in pravi, da so njih Svetost v najboljšem zdravju. Vsi deli njihovega života so zdravi in krepki. Po človeškem mišljenju se sme soditi, da bodo še mnogo dogodkov doživeli, in mnogo drugih iz svoje okolice preživeli. Učenost ne more sicer nekterih dogodkov prevideti, še menj pa jih odstraniti, ko napadejo visoko starost, in ki večkrat tudi cvetečji mladosti vzamejo življenje. Ona zatore samo z nekako gotovostjo zaznamnjati pogoje življenja; in le-ti pogoji obetajo Piju IX. še živeti kakih 10—15 let. Toraj se predrzmem poročati, da bodo sv. Oče, izjemši neprevidene dogodke, ne le dospeli, ampak presegli navadno

starost Mastai-skih grofov, ki so dosegli 96—98 let. Dozdaj niso sv. Oče imeli druge bolezni, kakor na zunanjih udih, ktera pa nikoli ni prevzela notranjega života, ki je vedno zdrav in krepak; prsi in glava opravljajo prav dobro svojo nalogo; dušna zmožnost je popolna. Nič boljšega se ne more nadjati. Tako piše zdravnik. Mi kot zvesti sinovi smo dolžni moliti, da bi se ona nada pri našem sv. Očetu spolnila, in da bi jih Bog še mnogo let ohranil, kajti grozovitni in zares peklenski so naklepi hudobnežev, ki si obetajo, da bodo po Pijevi smrti vse svoje peklenske načrte lahko izvršili. Bodi krščanskim bralcem tudi to naznanjeno, da se nahajajo take osebe, ki Bogu svoje lastno življenje v dar prinesejo, da bi blagovolil sv. Očeta delj časa pri življenju ohraniti: marsikterikrat so bile take daritve od Boga sprejete, kar pričuje to, da so dotične same sebe darovalne osebe kmalu potem umrle.

Čudne smrti. Vse umrje in gre pred sodnji stol Kristusov. Umril je v Gradeu Anton Auersperg, ki je še nedavno lomastil v gosposki zbornici zoper samostane in v svoji starosti norčeval je pikal menihe. Umril je že poprej Napoleon III., Kavur, Macini in toliko drugih nasprotnikov sv. Cerkve po raznih deželah. Umril je zdaj na Laškem tudi tisti Ponzo di San Martino, ki je iskal lepšati oplenjenje Pija IX. po laškem rogovilstvu. Rekel je namreč Ponza, kakor drugi laži-liberalci, da je bilo to najviša, neizogibljiva potreba, da se Rim razglasi za laško stolnico. Ta Ponza je bil pred 6. leti Piju IX. prinesel pismo, v katerem mu je Viktor Emanuel naznanjal, da mu bo vzel Rim in deželo. To je sramotno poslanje, ki se ne da z ničemur lepšati in zbrisati. Očitna pa je tudi kazen božja, zakaj 7. sept. je Ponza sporočilo sprejel od kralja in šest let pozneje 7. sept. je umrl; 10. sept. je bil stopil s pismom pred papeža, in 10. sept. šest let pozneje so rimski listi naznanili njegovo smrt. Ponza je imel pa brata jezuita in hčer redovnico; teh prošnjam in molitvi se pripisuje, da Ponza ni umrl trdovratno, kakor večina drugih laških liberalcev, ampak prejemši ss. zakramente kakor Katoličan. Bog mu odpusti njegove zmote in daj večni mir. „Danica.“

Gospodarske stvari.

Kako suhe strmine z sadovnimi drevesi ali grmičjem obsaditi.

M. Koliko je še strmin, po katerih se ne nahaja drugo, nego nič vredno grmovje in sitno dračje. In vendar se tudi suhe, kamenite in celo puste strmine večidel vse dajo s pridom za pridelovanje raznega sadja porabiti in tako v korist spraviti. Seveda vsako ovočno ali sadovno drevo ni za take kraje, ampak le drevesa, ki od zemlje kolikor najmanj zahtevajo in so z malim in slabim zadovoljna. In tako drevo je pred vsemi drugimi

črešnjevo. Njemu ni dosti mar, kako in iz katerih delov je zemlja, v kateri stoji, pomešana. Črešnji je vse dobro, dasi je zemlja pusta, kremenasta, grobljasta ali kakoršna hoče. Če prst le ni preplitva, da se morejo korenine globokeje v zemljo vdirati in poganjati, tako črešnja tudi v slabih zemeljskih razmerah (seveda se mora prav posaditi in primerno gleštat) dobro stori, močno raste in obilno lepega okusnega sadu prinaša. Če je pa zemlja le bolj plitve prsti, je dobro taka črešnjeva drevesa zasajati, ki so požlahtnjena na višnjo ledenico. Taka drevesa ne poganjajo jako globoko korenin in so tudi s slabejšo zemljo zadovoljna. Navadne višnje pa niso za nasade po suhih in pustih strminah, ker hočejo boljšo in vlažnejšo zemljo, da kaj obrodijo.

Da voda deževnica ali sneževnica po strmini, na kateri so se črešnjeva drevesa nasadila, prenašlo ne oteče in tako posajenim drevesom brezkoristna ne postane, se morajo pri nasajanju dreves grabice ali jarki tako do dreves napeljati, da zamore po njih voda do dreves teči, nad katerimi se kotlovičaste jamice izkopljejo, da se v njih voda lovi in drevju korenine napaja. Jarki in jame se morajo od časa do časa potrebiti, da se ne zasujejo in ne zarastejo in tako svojemu namenu več ne služijo.

Razun črešenj so za nasad pri suhih strminah tudi orehi, zlahtni kostanji in lešje. Prvi dve sorti hočete vendar bolj globoko zemljo, ker korenine globoko poganjajo. Za kostanje zemlja tudi ne sme prepusta biti, sicer le bolj drobički in dostiokrat gluhi sad rodijo.

Leska pa na plitvi zemlji dobro stori, celo med grobljami lepo raste, in posebno pa se njej severne strmine prilagajo. Najbolje storijo kot grmičje. Boljše sorte lešnikov posebno razne sorte Lambertovega lešnika (*Corylus tubulosa*) ljubijo bolj vlažno zemljo, navadni lešnik (*Corylus Avelana*) pa je tudi s suho zadovoljen.

Žoltica (Gelbsucht) na trsevu se je letos po mnogih vinogradih prikazala. Ta bolezen stori, da na trsu listje in mladike naglo žolte ali rumene postanejo. Glavni vzrok temu je pomanjkanje prave ali pa zadostne hrane. Po najvišje se trsa loti žoltica, ako mu okoli korenin preveč mokrote zastaja, da koreninice trohneti začnejo. Ko se zemlja zopet usuši, so zastale zdrave koreninice že preslabe, da bi zajemale toliko hrane, kolikor nje je trsu treba, da redno raste naprej. To pastori, da trs tako dolgo hira in boleha, dokler mu ne doraste dovolj novih korenin. Vinorejci pravijo, da žoltica trsevu nič ne škodi, kar pa ni popolnem resnično. Trs se sicer res zopet popravi, vendar škoda je zuatna, ker ga je žoltica motila in zadržavala, kedar bi imel najbolj krepko rasti in se razvijati. Včasih trsove po žoltici tudi tako oslabi, da se v par letih popolnem posuši. Zato se ima žoltici skrbno v okom prihajati in zlasti prevelika moča iz vinograda spravljati.

Razve tega pa se mora trsu, če je začel hirati zavolj pomanjkanja hrane, z pripravnim gnojilom pomagati, kar se najboljšje z gnojico doseže. Dober pečenj od bolnega trsa se napravijo luknje, ki se z gnojico zalijejo. Tik trsa se ne sme nikoli zalivati. Gnojici je dobro primešati gipsa; na hektoliter vode je dosti 1 $\frac{1}{2}$ —2 kilo gipsa. Zvedenci priporočajo tudi pepel; vendar preveč se ga ne sme vodi primešati, k večem 2 peščici na trs. Mnogokrat postane listje in mladje žolto na trsih, ki ne stojijo na mokrem, ampak v laporju, v prodni ali ilovnati zemlji. Te žoltice ali prav za prav sušice ni kriva mokrota, ampak pomanjkanje železnih tvarin. Resnico tega so potrdile skušnje z železnim vitriolom, po katerem se je tej sušici v okom prišlo. Železni vitriol ni drag, vendar opazno se mora z njim ravnavati. Na hektoliter vode se vzame le $\frac{1}{4}$ kilo železnega vitriola (Eisenvitriol) ter se te pomešane tekočine v luknje nalije 1 liter za vsaki trs.

Jesenska jabelka. 3. Bela jesenska rožarica (Lukas IV. 1, b) Cludius Herbst-Apfel. Sad je srednje velik, po 6—7 centimetrov dolg in širok. Podoba mu je ploščata, lupina jako njezna, ki ima s prva voščeno-belo barvo; poznej postane ta rumena ali rumeno-zelena. Meca ali meso je mehko in nježno s sladkornim okusom. Po legi kraja, v katerem raste, tudi različno zori, navadno proti koncu meseca septembra in se drži kake 4 tedne. Drevo vzraste krepko, ravno in že mlado rodi. 4. Burghartova rajneta (Lukas VII. 2, a) Burgharts-Reinette. To mično jabelko ima ploščato podobo in se odlikuje od drugih jabelčnih sort po rujavi, mreži podobni, lupini. Iz prva je sad zelen, poznej lepo rumen z rudečimi lisami na prisolnčni strani. Nježno meso ima prijeten, vinsk okus. Zori ob koncu septembra in se drži po dva meseca. Sad je dober za na mizo pa tudi za gospodarstvo. Burghartova rajneta ljubi rahlo, močno zemljo in rada rodi. 5. Škarlatna parmena (Lukas X. 2, a) Scharlachrothe Parmäne. Zvedeni sadje-rejci prištevajo škarlatne parmene najboljšim jabelkam. Sad ravno ni velik, ampak je bolj srednje velikosti, ter proti peclju bolj širok in lepo okrožen. Tenka lupina ali koža je gladka in na drevesu ivnata. Prave barve, ki je svitlo-žolta, oko ne vidi; vsa površina jabelka je namreč preprežena s škrlatnimi progami, katere so zmes med seboj zopet z močno rudečo barvo zalite. Meso je žolto, rahlo, ter izvrstno lepo diši. Okus je sladek. Zori v začetku oktobra. Drevo gledé zemlje ni zbirljivo, stori dobro tudi v bolj slabi zemlji, raste krepko in že mlado in precej obilno rodi.

Juri Žmavec.

M. Madeži iz razne robe se odpravijo, če se z terpentinovcem ali bencinom pomočijo, vendar se omadeževana mesta ne smejo tretji ali ribati, kar bi robo poškodilo in tudi madežev nebi po-

polnem odpravilo. Boljše je navadni sivi razpuštni papir (Fliespapier) kakih trikrat pregenoti in tako pregenjen papir na madež položiti. Na to se papir dobro z terpentinovcem ali bencinom premoči in na nj drugi ravno tako pregenjen papir položi in potem z mrzlim likavnim železom (tiblom) ali pa samo z prosto roko dobro stiska. Vsa maščoba se razkroji in papir jo na se potegne in madež popolnem iz robe odpravi. Vendar pa pri luči zvečer ni varno tako delo opravljati; kajti bencin je zelo razbegljiva in vžigljiva tvarina in se hitro vname, kar je že mnogo nesreč storilo. Tudi smolnati madeži se dajo tako iz raznih rob odstraniti.

Sejmovi na Štajerskem. 2. oktobra v Arvežu, v Dobrni, v Dolu, v Konjicah, pri sv. Heleni; 4. oktobra v Jurkloštru, v Žaven, pri sv. Lenartu v slov. goricah, v Švanbergu; 5. okt. v Artiču; 6. okt. v Pišecah.

Sejmovi na Koroškem. 2. oktobra v Maleštigu, v Brežah pri Paternijonu, v Nötsch-Emmersdorfu; 7. okt. v Winklernu; 9. okt. v Gornjem Drauburgu, v Grebinju, v Kotičah; 13. okt. v Wolfsbergu; 15. okt. v Blatnem gradu; 16. okt. v Staremtrgu, v Nemškem Pontabelnu; 18. okt. v Doberlivesi, v Guštanju, v Lukavi in v Milstadtu; 21. okt. v Kotaričah.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Dirka. — Samoumor. — Naglas mrt.) Tukajšno društvo za dirkanje konjev je ta mesec za letošnje v drugi napravilo javno dirko in sicer na velikih Ovenskih pašnikih. Društvo je dobilo nekaj podpore v denarjih od c. kr. ministerstva za poljedelstvo ter je prostor za dirkanje dostojno priredilo in precej znatne premije za dirkanje nastavilo. Vkljub slabemu vremenu se je sešlo kakih 2000 ljudi. Tudi nekoliko tujcev bilo je navzočih. Za dirkanje se je s svojimi kobilami oglasilo 22 posestnikov, a udeležilo se jih je le 20, ker sta 2 odstopila, 8 je bilo obdarovanih s premijami. Kobile, katere so se dirkanja udeležile, bile so vse zarod cesarskih žrebcev. — V Zbigoveh je tamošnji posestnik Franc Lasbaher res storil, kar je storiti že več časa žugal. Sam se je usmrtil s tem, da je precej mišnice v sebe spravil. — 19. sept. zvečer je viničar Jožef Kaučič, doma iz Šavniškega dola, nagloma izpil toliko žganjice, da je k priči mrtev ostal. Nekateri pa mislijo, da se je nesrečni človek, še komaj 37 let star, zavdal, ali da mu je nekdo drug zavdal; sodnija je zaradi tega začela preiskavo.

Iz Brežic. (Najden mrtvec. — Reguliranje Save). Poslednje deževje je pri nas vse vode napelo in imeli smo zlasti po dolini Sotle precej močno povodenj. Bilo je 14. sept., ko so blizu sv. Petra pod sv. gorami na desnem pobočju

Bistrice našli možkega mrtveca brez vse obleke; le prepasni jermen je se še držal života. Telo bilo je grozno pogledati, raz lica bilo je meso potegnjeno, truplo razčesano in roki ramama iztrgani. Mož je bil kakih 60 let star, toda kdo je bil, tega ni mogel nihče spoznati. Vsi pravijo, da je nesrečnež žrtva strašnega hudodelstva. — Poslednja povodenj je tudi novo reguliranje in popraviljanje Savine struge močno poškodilo. Sedaj hodi kraj Save posebna komisija zastopnikov deželne gospodske Štajerske in Kranjske, da precenijo škodo; 18. sept. so imeli ti gospodje skupne pogovore v Krškem na Kranjskem. Če bo narurna sila tako naglo razdirala to, kar človeška roka težko postavlja, po tem takem utegnemo še veliko denarjev v Savo zmetati, preden jeno strugo popravimo.

Iz Šoštanja. (Umor. — Pretep. — Volitve.) V Lokavicah sta ničvreden oče in sin sovražila 60-letnega dedeca. Ta se poda 23. sept. v bližnji mlin. Ko v mlinu svoje opravi, hoče zopet domov. Ali to se mu ni več živemu posrečilo. Hudobni sin in vnuk ga počakata v gozdu in ga k priči ubijeta. Zločinca je sodnija zapila. — Ravno tisti den je tudi v Prelogih nastal hud prepir med dvema kmetoma. Grozovito sta se pretepala. Polna sta hudih ran, eden ima desnico zlomljeno, drugi pa 4 prste iz sklepa vržene. Brez dvombe bi se bila obadva umorila, ako nju nebi sosed srečno razpravil. Tako neusmiljeno ravnanje bolj priletlih ljudi je res grdo in pohujšljivo in za Kristijane in za slovenske brate nedostojno! Skoro bo pri nas zopet čas, da volimo novega župana. Zadnjič smo si izvolili slovenski ljudje pravo nemškutarsko babo za župana. Upati je, da bomo letos drugače volili in če ne bomo našli v trgu pripravnega moža, ga hočemo iti iskat v Dužmirske ves, kder ga bomo gotovo našli.

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Letina pri nas sploh slabo kaže, pa tudi jesen je začela močno neugodno. Na malo gospojnico je bliskalo, gromelo in lilo, da je bila groza. Po mnogih krajih je sekala toča in sneg je planine pokril globoko v doline. Steze so neizmerno trpele, ona v Obirskem je vsa razdrapana. — Šolskim sitnobam ni konca ne kraja. V št. Kancijanu v Podjurski dolini so postavili novo šolsko poslopje, a učitelja ni bilo leta dni. Sedaj imajo učitelja in okrajni šolski svet marljivo kaznuje stariše, ako kateri otrok včasih iz šole izostane. Nekeje dekli je krajni šolski svet pustil otroke, da so njej pomagali kruh služiti, okrajni svet pa njo je ostro kaznil zaradi „dobičkarije“ (Gewinnsucht). V Klobasnici imajo staro še dobro šolsko poslopje in so ga z dovoljenjem gosposke namislili za jedno nadstropje vzdignoti. Toda okrajni šolski svet je ukazal postaviti popolnem — novo poslopje. Pet sto medvedov! to se ukaže 1. 1876. ko ljudje ne vedo, kaj bodo začeli zaradi slabe letine in pomanjkanja denarjev in vseobčne stiske! Ljudstvo je po pravici nevoljno in razdraženo! — Po Koroškem